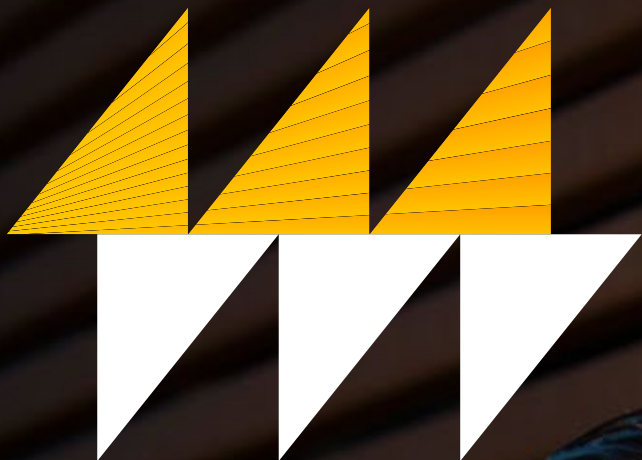

HELEN

EN TIDNING FÖR HELENS KUNDER 01/2016

ENERGISPARTIPS
FÖR ENFAMILJSHUS MED ELVÄRME 8

DUGER DET
KONSTGJORDA BOET
ÅT FISKGJUSPARET? 17

ANDRÉ WICKSTRÖM

DET ÄR SVÅRARE ATT FÅ FOLK
ATT SKRATTA ÄN ATT GRÅTA 14

Med ribban högt

För ett år sedan var det ganska spännande tider. Det hundraåriga, välbekanta och trygga Helsingfors Energi förvandlades då till Helen och presenterade sig för första gången med nytt namn och utseende.

Utifrån undersökningar visste vi att energibranschen och framför allt energibolagen bara intresserar ett fåtal. En kommentar vi ofta hörde var också ”ni är ju en mycket bättre firma än jag trodde”. Som Helen ville vi ta plats bland energibranschens främsta aktörer, sticka ut ur den grå massan och för att citera ingenjör Yrjö Uusivirta vara ”hip och cool” – och inte ta oss själva på alltför stort allvar.

Det nya varumärket Helen tog avstamp i verkligheten: våra energilösningar som fått pris som världens effektivaste och vår vilja att skapa positiv energi för våra kunder och i hela samhället. Samtidigt satte vi ribban ännu högre: vi vill ta fram allt bättre tjänster och producera allt renare energi. Det här gör vi i nära samarbete med våra kunder.

I fjol startade vi Finlands största solkraftverk och började bygga ett annat ännu större solkraftverk i Stensböle. Tack vare vår nya tjänst som ger kunderna möjlighet att boka paneler i kraftverket kan nu vem som helst bli solenergiproducent oavsett boendeform. Vi var också först med att lansera tjänsten förnybar fjärrvärme som är avsedd för lägenhetskunder. Vi började använda pellets i våra kraftverk och utifrån vår ägares riktlinjer förbereder vi som bäst några av Finlands största miljöinvesteringar.

Enligt responsen och de uppnådda resultaten kan vi glädja oss åt att förnyelsen har varit framgångsrik. Och bäst av allt: samtidigt har vi också lyckats damma av energibranschen, som många betraktat som konservativ. En del av tacket ska gå till figuren Yrjö Uusivirta som skapats av **André Wickström**. Yrjö Uusivirtas förehavanden har följts av över 2 miljoner människor runt om i världen. Kanske videorna fångar (Helen-)ingenjörens innersta väsen?

Vi lovar att fortsätta på den inslagna linjen även i år.

Med önskan om världens bästa nya år!

Sanna Jääskeläinen

enhetschef

Kommunikation och varumärke

MINNA KURJENLUOMA

HELEN INNEHÅLL

01
2016
→ HELEN.FI

8 ELRÄKNINGEN ÖVERRASKADE

Familjen lyckades ändå få ner energiförbrukningen betydligt för det eluppvärmda enfamiljshuset.

18 FÖR NATUREN

Helen Elnät installerar ett nytt slags fågelavvisare på strömlidarna. Man byggde också ett konstgjort bo åt fiskgjusarna.

24 FRAMTIDSINRIKTNINGEN

Helen investerar i förnybar energi. VD Pekka Manninen belyser energibranschens framtid.

LÄS OCKSÅ I DETTA NUMMER

- 4 AKTUELLT.** Bostadsbolag: Förbered för ett ökat antal elbilar. Köldperioden innebar nytt rekord för efterfrågan på fjärrvärme. Är det tillräckligt varmt i lägenheten?
- 14 ANDRÉ WICKSTRÖM** var den som introducerade standupkomiken i Finland. I dag skrattar också svenskarna åt honom.
- 17 FLER SOLKRAFTVERK BYGGS.** Till vad räcker årsproduktionen från en solpanel?
- 22 DET ÄR SKÖNT ATT BADA I BADTUNNA.** Den eluppvärmda badtunnan som sänkts ned i fritidshusets terrass är bekväm att använda.

FÖLJ OSS PÅ NÄTET

- W** → **HELEN.FI**
På nätet kan du sköta dina energiärenden, hålla koll på din energiförbrukning och få viktig information och råd.
- A** → **ARJESSA.HELEN.FI**
Intressanta artiklar om energi och tips om energianvändning finns nu också utlagda på nätet. På sajten finns både färskt innehåll och artiklar från tidigare nummer av tidningen.
- f** → **FACEBOOK.COM/ENERGIAHELEN**
Följ oss och få information om vad som är på gång på ditt energibolag.
- 🐦** → **TWITTER: @ENERGIAHELEN**
Tweets om brännande aktualiteter, energifrågornas framtid. Vi svarar också på frågor.
- B** → **BLOGI.HELEN.FI**
Följ Helens väg mot en kolneutral framtid.
- 📷** → **INSTAGRAM: @ENERGIAHELEN**
Stadsenergi och plock ur Helens bildvärld.

HELEN AB:S OCH HELEN ELNÄT AB:S KUNDTIDNING UTKOMMER FYRA GÅNGER PER ÅR. NÄSTA TIDNING UTKOMMER I MAJ.

Utgivare: Helen Ab,
(Kampgränden 2, Helsingfors),
00090 HELEN
tfn 09 6171, helen.fi
Chefredaktör: Seija Uusitalo

Adressändringar
Kundtjänst 010 802 802
helen.fi

Redaktionsråd: Marja Einesalo,
Mari Eskelinen, Sanna Jääskeläinen,
Jarmo Karjalainen, Tuomas Ojanperä,
Marko Riipinen, Tiina-Kaisa Saukkola,
Rauno Tolonen, Petri Vihavainen

Repro: Aste Helsinki Oy
Tryckeri: PunaMusta 2016
ISSN 1455-9528

Redaktion: Otavamedia OMA,
producent Kati Särkelä, innehålls-
koordinator Erja Aalto, layout
Mika Soikkeli (AD), Katri Sulin

Omslagsbild:
Jaakko Martikainen

HELEN AB

Vår energiproduktion har prisbelönats som världens effektivaste. Vi har närmare 400 000 kunder runt om i landet, vi täcker över 90 % av Helsingfors uppvärmningsbehov med fjärrvärme och bygger ut den energieffektiva fjärrkylan i Helsingfors. Vi tar fram allt mer miljövänliga och innovativa lösningar med våra kunders bästa för ögonen. Vårt mål är att nå hundra procentig kolneutralitet i vår energiproduktion. Vi vill erbjuda våra kunder världens bästa stadsenergi.

HELEN ELNÄT AB

Vi överför el till helsingforsborna. Antalet kunder i huvudstaden är 375 000. Helsingforsborna upplever i medeltal ett halvtimmeslångt strömavbrott bara vart tionde år. Vår leveranssäkerhet är med andra ord i toppklass. I Helsingfors finns det nästan 6 200 km elnät, varav 96 % är vädersäkert nedgrävt i marken. Med hjälp av intelligenta elmätare mäter vi elförbrukningen i helsingforsbornas hem på timnivå. Vi vill vara en god granne för helsingforsborna i stadsrummet.

KATRI TIMINEN

LADDNINGSTATIONER TILL BOSTADSBOLAGET?

I FINLAND ökade antalet el- och hybridbilar kraftigt i fjol, med närmare 40 procent. Ökningen väntas fortsätta – hur kan bostadsbolagen förbereda sig för att de boende laddar sina elbilar hemma?

De nuvarande bilvärmestolparna lämpar sig inte som sådana för kontinuerlig laddning av elbilar. Elkablarna till dem är bara dimensionerade för motorvärmare och kupévärmare. Elbilar kräver en särskild laddningsstation som är konstruerad för ändamålet, vilket är bra att tänka på t.ex. när det är aktuellt att rusta upp gårdsplanen.

Kapaciteten är också begränsad i bostadsbolagets elcentral. Med tanke på laddning av elbilar

borde det utredas hur mycket extra last elcentralen klarar och hur mycket belastningskapaciteten eventuellt måste utökas.

Bostadsbolagen gör klokt i att förbereda sig för ett ökat antal elbilar genom att redan nu låta installera 1–2 laddningsstationer. Det är också bra att tänka igenom spelreglerna: vem äger laddningsstationerna och vem betalar för elen till dem.

Via Helen kan man också beställa en syn där möjligheterna att installera laddningsstationer utreds. Tjänsten är avsedd för både privatkunder och bostadsbolag.

HELEN MED I SKYDDET AV ÖSTERSJÖN

Helen har beviljat fyra nya stipendier för miljöforskning kring Östersjön. Stipendierna är en fortsättning på det projekt för skydd av Östersjön som inletts tidigare. De fyra forskningsobjekten handlar bland annat om näringsbelastning på vatten, naturresursrätt och reglering av diffus belastning

LAURI ERIKSSON

NYTT FJÄRRVÄRMEREKORD

Under den långvariga stränga köldperioden sattes nytt fjärrvärmerekord i Helsingfors, 2 650 megawatt torsdag 7.1.2016. Orsaken till den rekordstora efterfrågan var den stränga kölden som pågått i flera dagar. Förutom i kraftvärmeverken på Sundholm, Hanaholmen och i Nordsjö producerades värme även i ett drygt tiotal spets- och reservvärmecentraler på olika håll i Helsingfors samt i Katri Valas värmepumpsanläggning.

Samma dag noterades också nytt rekord för hela landets elförbrukning, över 15 000 megawatt. En knapp tredjedel av elen importerades då från grannländerna. Nästan alla tillgängliga kraftverk i Finland var då i drift, med undantag för effektreservkapaciteten.

LÄSAR-TIPSET!

THINKSTOCK

KOKA ÄGG ENERGIEFFEKTIVT!

Kokar du alltid ägg på full effekt, 4 eller 7 minuter? Du kan också göra så här: stäng av plattan så fort vattnet kokar. Efter 15–20 minuter under lock i kastrullen är äggen färdiga.

Vår energiexpert **Marja Einesalo** påminner om att samma tips fungerar när man kokar gröt.

NIKLAS SANDTRÖM

15 000 FASTIGHETER HAR NU FJÄRRVÄRME!

Fjärrvärme är en miljövänlig och bekymmersfri uppvärmningslösning för alla slags fastigheter. Nya fastigheter ansluts fortlöpande till Helens fjärrvärmenät.

Fjärrvärmeobjekt nr 15 000 är ett enfamiljshus i Tattarmossen som blir färdigt i vår.

10

TIO ÅR I TOPP

Helen Ab:s kunder är nöjdst med sitt energibolag, framgår det av den färska enkäten EPSI Rating Finland som mäter kundnöjdheten inom detaljförsäljning av el. Enligt enkäten hade Fortum och Vattenfall de näst nöjdaste kunderna. Helen har redan i 10 års tid varit bäst av de stora energibolagen.

Elens ursprung är av allt större intresse för kunderna. Undersökningen visar att Helens kunder värdesätter elens ursprung, och det är viktigt för dem att kunna köpa grön el eller välja elproduktionskälla. Helens kunder kan själva välja om de vill ha el från förnybara energikällor.

För undersökningen intervjuade EPSI Rating cirka 1 000 hushållselkunder i Finland.

Också Helen frågade sina kunder

År 2015 gjordes en kundenkät bland Helens el- och fjärrvärmekunder. Resultaten var till många delar smickrande, bland annat ansåg svarspersonerna att Helen var miljövänligare och mer kundnära än andra energibolag.

Helen fick också konstruktiv kritik och förslag till förbättring av verksamheten. Varje kommentar är värdefull med tanke på utvecklingen av verksamheten. Vi tackar alla som svarat!

I slutet av 2015 bad Helen kunderna också komma med synpunkter på tidningen Helen. Vi fick väldigt många svar, tack för det! Läsarnas kommentarer och förslag beaktas vid planeringen av tidningen och dess innehåll.

Priser lottades ut bland alla som besvarade enkäten, vinnarna har meddelats.

ELDSTADEN EN DEL AV HEMMETS UPPVÄRMNING

EN ELDSTAD kan tillgodose en betydande del av hemmets uppvärmningsbehov – i välplanerade objekt är användningen av eldstaden ekologisk, enkel och kostnadseffektiv.

Utsläppsnivån från vedeldning är bland annat beroende av hur torr veden är, hur eldstaden används och hur lufttillförseln till eldstaden är ordnad. Om eldstaden är magasinerande ger vedeldningen långvarig och jämn värmestrålning i bostaden.

Enligt Helens energiexpert **Markku Mannila** är en eldstad en ekologisk uppvärmningsform och ett bra komplement till det egentliga värmesystemet i hemmet.

Ju snabbare hemmets huvudsakliga värmesystem förmår reagera på värmestrålningen från eldstaden, dess bättre. Direktverkande elvärme som styrs med elektroniska termostater samt luftvärmepumpar märker och reagerar snabbt på temperaturförändringar i rummet. Däremot reagerar golvvärme långsammare, särskilt om den är ackumulerande.

”Om golvvärme är det huvudsakliga värmesystemet i hemmet måste man förbereda sig genom att stänga av golvvärmen ända upp till 12 timmar i förväg innan man eldar en brasa, annars blir det onödigt varmt i rummen medan eldstaden används.”

THINKSTOCK

SÅ ELDAR DU RÄTT MED VED

- Använd bara torr ved. Ta in veden någon dag i förväg så att den hinner torka. Veden bör dock inte förvaras i rum där man vistas, eftersom den innehåller mögelsporer som kan ge andningsbesvär.
- Rada veden horisontellt i eldstaden. Men inte för tätt, det måste finnas luft mellan klabbarna när man eldar den första brasan. Fyll på ved först när brasan brunnit ner till glöd och inga flammor syns. Samla ihop glöden längre bak och lägg veden på den. Använd stora klabbar med 12-15 cm diameter när du fyller på ved och rada dem tätt. Då sker förgasningen långsammare i början och gaserna brinner effektivt och med låga utsläpp.
- Tänd brasan uppifrån. Som tändmaterial kan du använda näver, torra spånor eller tidningspapper.

HUR MYCKET EL GÅR DET ÅT OCH VAD KOSTAR DET?

Se din elanvändning på timnivå via Sävel Mobiili. Du ser också enkelt hur mycket du har betalat för energin samt en prognos för användningen under innevarande månad.

Logga in eller registrera dig på adressen → [HELEN.FI/LOGGAIN](https://helen.fi/loggain)

LAURI ERIKSSON

HUR KÄNNER SKOLEVERNA TILL HELEN?

- Helens Energitorg besöks regelbundet av elevgrupper som bekantar sig med energifrågor. Anställda från Helen gör också besök på skolor och berättar om energi inom ramen för Företagsby-projekten. Samtidigt får eleverna frågan hur de känner till Helen eller var de har sett Helens logotyp. Bland annat så här har de svarat:
- isen i ishallen
 - Helen bjöd på ett besök på Borgbacken
 - Yrjö Uusivirta -videorna
 - TV-reklam
 - reklam i Helsingin Sanomat
 - byggnader – ibland kan de t.ex. nämna ett kraftverk
 - Helens räkning
 - bilar
 - en förälder jobbar eller har jobbat på Helen

HAR DU REDAN E-FAKTURA?

En elektronisk faktura eller e-faktura är

- 1. Säker
- 2. Snabb
- 3. Bekväm

MOT VÅREN

Nu går vi snabbt mot ljusare tider. Här kommer i alla fall några energitips som handlar om belysning:

- Släck onödig belysning när du lämnar rummet. Styr belysningen, använd skymningsreläer och rörelsevakter.
- Skymningsreläerna kan kompletteras med styrning via kopplingsur, så att du kan släcka valda områden under nattens timmar.
- Kom ihåg att belysning ökar tryggheten både inne och ute.

KATRI TAMMINEN

KOLL PÅ LÄGENHETS-TEMPERATUREN

1. Rekommenderad rumstemperatur i bostäder är 21–22°C. Termometern bör placeras på en innervägg.

Det är dock inte bara termometern som bestämmer vilken rumstemperatur som är idealisk. De boende och lägenhetens egenskaper avgör vilken temperatur som behövs för att det ska kännas trivsamt. Luftdrag och de invändiga ytornas temperatur har betydelse för hur temperaturen känns.

Ventilationssystemet ska fungera ändamålsenligt innan man går och ändrar på uppvärmningsinställningarna i lägenheten.

2. Översta våningen och gavellägenheter är ofta kallare än bostäder på mellanliggande våningar. Bostadsbolaget bör göra injusteringen av uppvärmningen med eftertanke.

Värmen som styrs från husets fjärrvärmerum och leds till lägenheterna borde justeras så att temperaturen är lika i alla lägenheter oavsett utomhustemperatur. Man bör se till att det är tillräckligt varmt också i hörnrummen på översta våningen. I situationer när temperaturen tenderar att stiga begränsar radiatorventilen detta efter förmåga. Ett omsorgsfullt injusterat värmesystem kan i slutändan spara värmekostnader för bostadsbolaget. Ventilerna och termostaterna på värmeelementen i lägenheterna bör fungera prickfritt.

3. Fjärrvärme är en miljövänlig uppvärmningsform som borde klara av att hålla lägenheten varm. Vill man ändå ha en elradiator som extra värmekälla ska den inte placeras i närheten av lägenhetens värmeelement. En elradiator som står för nära kan i onödan störa termostaten på det vattenburna elementet.

SAKKUNNIG: HELEN AB:S ENERGIEXPERT **MARKKU MANNILA**

MED BEVARAD KOMFORT

Kaisla och Aava Miettinen
njuter av värmen från brasan
i hemmet i Helsingfors.

Den som bor i eget hus kan minska sin elförbrukning med upp till en femtedel genom kloka val. Familjen Miettinen i Helsingfors vet att det lönar sig att släcka lampor, men uppvärmningen är ändå den största utgiftsposten.

Text Laura Kosonen | Foto Minna Kurjenluoma

Brasan sprakar i familjen Miettinen's ljust inredda hem på Degerö i Helsingfors. **Aava, 8, och Kaisla, 5,** bjuder på småbröd som de gräddat i sin leksaksugn, och i vardagsrummet hörs lugn musik.

Familjen Miettinen tänder inte brasor bara för stämningens skull. Att elda en eller två brasor varje dag under vintern är en del av husets uppvärmningssystem och energieffektiviteten i hemmet.

”Den magasinerande eldstaden har stor betydelse för energiförbrukningen i vårt parhus som värms med el. Veden kommer huvudsakligen från vår egen skog på landet”, säger **Kalle Miettinen**.

RÄKNINGEN AV INTRESSE FÖR HUSÄGARE

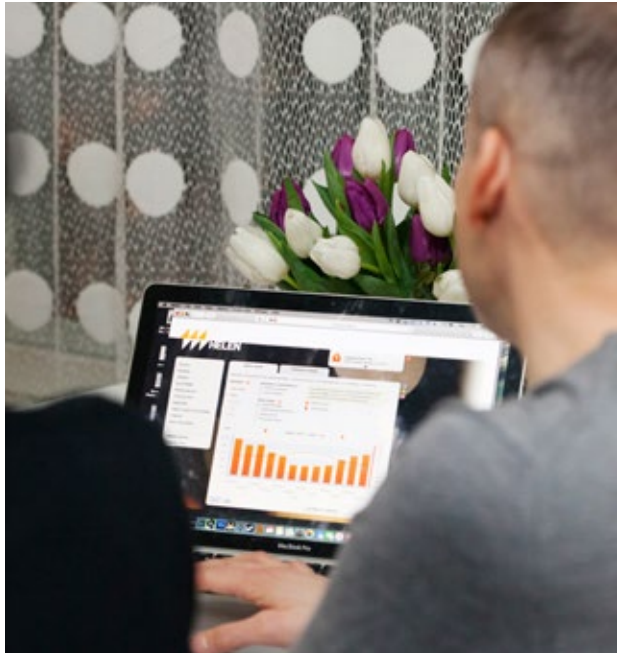
Familjen Miettinen flyttade till parhuset på 138 kvadrat för drygt tre år sedan. Från att ha bott i lägenhet i innerstaden blev de husägare, och samtidigt fick de ett nyvaknat intresse för sin elräkning.

”Om elräkningen var 500 euro per år när vi bodde i lägenhet, kunde den efter

Hälften av den totala förbrukningen går till uppvärmning.

Familjen Miettinen's elförbrukning visas som månadsstaplar i Sävel.

flytten vara nästan lika hög per månad. Ganska snabbt började vi fundera på vad vi skulle kunna göra åt saken”, minns Kalle Miettinen.

Miettinen's anmälde sig till Helens program där man i ett och ett halvt års tid följde elförbrukningen hos 15 familjer som bodde i eluppvärmda hus. Målet var att minska förbrukningen. Med energiexperternas stöd gjordes konkreta förändringar i vardagen, och resultaten lät inte vänta på sig.

”Vi fick ner vår elförbrukning med 16 procent. Det innebär att vi betalar 330 euro mindre för elen per år”, säger **Tuuli Miettinen**.

GOLVVÄRMEN ERSATTES AV VÄRMEELEMENT

De största förändringarna gjordes i uppvärmningen. Husets uppvärmningssystem förnyades inte, men användningen effektiviserades. I huset fanns sedan tidigare en magasinering eldstad och en luftvärmepump som tillsammans sköter uppvärmningen av övre våningen.

Luftvärmepumpen är inställd så att den går på större effekt när familjen är hemma och vaken. Under natten och arbetsdagen sänks temperaturen till 18 grader. Tids-

styrningen märks inte i boendekomforten.

”Nedre våningen har golvvärme. Numera har vi golvvärmen påkopplad bara i badrummet, för komfortens skull. I de andra rummen installerade vi två elektriska värmeelement. De drar betydligt mindre energi än golvvärmen”, påpekar Kalle Miettinen.

Också i garaget ersattes golvvärmen med ett värmeelement. Där är temperaturen ställd på tio grader.

”Vi investerade i en förmånlig luftavfuktare för att förhindra kondens i garaget” säger Kalle Miettinen.

LÖNSAMT SÄNKA RUMSTEMPERATUREN

Helens energiexpert **Markku Mannila** bekräftar att uppvärmningen står för största delen av elförbrukningen i ett eluppvärmt hus.

”Tumregeln är att hälften av den totala förbrukningen går till uppvärmning och en femtedel till uppvärmning av tappvarmvatten. Resterande 30 procent är hushållsel, det vill säga el till vitvaror, elektronik och belysning”, säger Mannila.

Enligt honom är det lätt att få ner elräkningen med en femtedel bara man sätter sig in i saken. För ett hushåll med genomsnittlig förbrukning innebär det en årsbesparing på 500 euro.

Rumstemperaturen har stor betydelse för elförbrukningen. En grad lägre temperatur betyder i medeltal cirka fem procent lägre förbrukning. Om rumstemperaturen

SÅ FÅR DU KOLL PÅ HEMMETS ELBOVAR

- Sänk rumstemperaturen. En grad lägre rumstemperatur ger i medeltal 5 procent lägre elförbrukning, och skillnaden märks inte i komforten.
- Värm huset rätt. Används husets uppvärmningssystem effektivt? Skulle temperaturen kunna sänkas i en del av rummen?
- Justera ventilationen. Alltför effektiv ventilation höjer elförbrukningen.
- Använd golvvärme bara vid behov.
- Spara på varmvattnet. Uppvärmningen av tappvarmvatten drar mycket energi.
- Köp bara energieffektiva hushållsapparater och byt till LED-lampor.

Tuuli och Kalle Miettinen med barnen Kaisla och Aava flyttade till sin parhusbostad för drygt tre år sedan. Då vaknade husägarnas intresse för elräkningen.

t.ex. är 24 grader lönar det sig att testa hur det känns att ha någon grad svalare inne. Skillnaden kanske inte alls märks, tipsar Mannila.

Alla rum behöver inte heller vara lika varma. I garaget är 10 grader oftast helt tillräckligt. Om huset är stort och det finns rum som står oanvända kan man sänka värmen där och hålla dörrarna stängda under uppvärmningssäsongen.

TVÅ VÄGAR ATT SPARA EL

En annan sak som ofta slukar mycket energi är ventilationen.

”Det lönar sig att se över ventilationssystemets inställningar, och överhuvudtaget se till att luften inte byts mer än nödvändigt. En frånluftsfläkt blåser lätt ut värme till kråkorna”, påpekar Mannila.

Mannila påminner om att alla hus är olika. Det gäller att se över elförbrukningen som helhet och lära sig att skilja väsentligt från oväsentligt.

Det finns två vägar att minska energiförbrukningen: den första är att effektivisera förbrukningen utan några stora ändringsarbeten. Att sänka rumstemperaturen är ett exempel på en sådan åtgärd. Det andra alternativet är att göra investeringar som sänker förbrukningen. Då är det bra att göra noggranna lönsamhetskalkyler.

”Om man väljer ändringsarbeten gäller det att besluta om man ska investera i konstruktionerna, till exempel i nya fönster, eller i uppvärmningssystemet, till exempel i en luftvärmepump. Det är viktigt att de första investeringarna är vettiga och riktiga”, säger Mannila.

BYTTE UT VITVARORNA

Hos familjen Miettinen lyssnade man noga på Mannilas råd. Man valde att investera i elektriska värmeelement och en luftavfuktare. Kostnaden blev några hundra euro. Man förnyade också ytterdörrens tätningar.

”När vi skulle köpa värmeelement visade det sig att värmeelement med tidsstyrningsegenskaper var för dyra. Därför valde vi helt vanliga. Det skulle också ha blivit för dyrt att byta ut halogenbelysningen i taket på övre våningen mot LED-belysning”, säger Kalle Miettinen.

”Över huvud taget gjorde vi bara små förändringar i belysningen. I fortsättningen köper vi förstås alltid LED-lampor när det bara är möjligt.”

Det finns två vägar att minska förbrukningen: effektivisera eller investera.

Vitvarorna i köket är nya och energieffektiva.

Flickorna gräddar småbröd till gästerna i sitt leksakskök.

En luftavfuktare förhindrar kondens i garaget.

När Miettinen's flyttade in i huset bytte de ut vitvarorna. De är alla av högsta energieffektivitetsklass. I en barnfamilj går tvättmaskinen i ett och torktumlaren är i flitig användning. Familjen lagar också mycket mat hemma.

SLÄCK LAMPOR, DUSCHA SNABBARE

I sitt energisparprojekt gjorde familjen Miettinen inga större förändringar i sina vanor i fråga om användningen av vitvaror eller hemelektronik. Inte heller i övrigt krävdes det några större ansträngningar eller nya färdigheter för att få ner elförbrukningen.

”Det enda är att Kalle släcker lamporna efter oss. Men det har han alltid gjort”, säger Tuuli Miettinen.

Energiexpert Markku Mannila ger rådet att tänka igenom vardagsvanorna. Det kan handla om små saker: tappvarmvattnet kräver mycket energi – skulle man kanske kunna stå någon minut mindre i duschen? Badar familjemedlemmarna bastu var för sig? Skulle det räcka med 70–80 grader i bastun i stället för 100 – det sparar nämligen nästan en tredjedel energi?

SÄVEL MOBILE AVSLÖJAR ELBOVAR

Genom att hålla koll på energiförbrukningen kan du avslöja elbovarna i hemmet. Helens tjänst Sävel Mobile ger dig tillgång till uppgifter om elförbrukningen ända ner på timnivå i mobilen eller på pekplattan. Alla Helens kunder i hela landet har fjärravlästa elmätare.

Miettinen's är vana användare av Sävel-tjänsten. Stapelldiagrammen på skärmen visar att elförbrukningen på lång sikt har varit nedåtgående. Årstiderna syns tydligt i statistiken: under sommarmånaderna är staplarna låga, men under uppvärmningsperioden ökar elförbrukningen kraftigt.

I tjänsten kan man också jämföra sin egen elförbrukning med Helens motsvarande kundhushåll.

”Det verkar som om vår förbrukning ligger under genomsnittet för hushåll av den här typen. Det kan vi vara nöjda med”, säger Kalle Miettinen. ■

SÄVEL MOBILE

- En energirapporterings-tjänst som fungerar via mobilen eller pekplattan.
- Den kostnadsfria tjänsten kan användas av Helens kunder i hela landet och av alla fjärrvärmekunder i Helsingfors. Kräver registrering.
- Du kan se din förbrukning ända ner på timnivå.
- Du kan jämföra din förbrukning med andra hushåll av samma typ.
- Uppgifterna uppdateras med ett par dagars fördröjning.

EN HUMOR- AMBASSADÖR

Den rutinerade komikern har uppträtt på skrattets estrader redan i ett tjugotal år. André Wickströms standupkomik och skådespelartalanger rosas också ute i världen. Text Tarja Västilä | Foto Jaakko Martikainen

Att få andra att skratta är en ädel konst som fascinerat **André Wickström** ända sedan han var liten. "Den absurda världen har alltid intresserat mig. Det är svårare att få folk att skratta än att gråta – det är en otrolig känsla när man lyckas få publiken med sig."

Redan som liten pojke bandade André humorsnuttar på TV: På det sättet stiftade han bekantskap med **Pirkka-Pekka Petelius, Aake Kalliala, Mikko Kivinen**, Lapinlahden linnut och andra finska komiker, men också med rikssvenska TV-humorister.

"Min tio år äldre bror hade redan flyttat hemifrån. När han kom på besök tittade vi tillsammans på mina inspelningar. Samtidigt fick jag en allt starkare känsla av att jag vill göra humor själv."

Efter gymnasiet var Teaterhögskolan den enda studieplats som motsvarade hans intressen. Där fick han åtminstone en mångsidig utbildning och tillfälle att uppträda för publik.

Redan under studietiden introducerade Wickström standupkomik i sitt hemland, och i höstas firade han sin 20-åriga karriär

med en helkvällsshow. Det är inte många konstnärer som hunnit med det innan de fyllt fyrtio. I Finland var Wickström den första som kunde leva på standupkomik.

MÅNGSIDIG BEGÅVNING

"Jag har haft turen att få göra komik för olika medier. Även om jag skulle kunna leva på standup är det viktigt att vara kreativ och skriva humor inom många olika

I dag visar jag mer av mig själv än tidigare.

områden. Man måste hela tiden utvecklas. När man har många järn i elden orkar man också bättre."

Wickström har uppträtt i många TV-program i både Finland och Sverige, medverkat i filmer och varit röstskådespelare i animationer. Senast syntes André som stadigvarande kommentator i Yle Leaks och som programledare i underhållningsprogrammet Kärlekens FAQ. Han har också skrivit en bok om standupkomik och gett ut två egna standup-DVD:er.

Han har också prisbelönats med Venla-

statyetter för programmet W-tyyli som André ledde och för det underhållande diskussionsprogrammet Ögonaböj-Hetimiten.

PÅ ANDRA SIDAN POTTEN

Som finlandssvensk har det också varit lätt för André Wickström att uppträda i andra nordiska länder.

"Vi nordbor vet mycket om varandra och har länge haft ett bra samarbete. Och svenskarna gillar när en utomstående kommer dit och jäklas lite med dem."

Andrés rollfigur Ludde medverkade i den populära svenska serien Solsidan under alla fem säsonger.

"Det var roligt! Serien var också ett bra visitkort och har hjälpt mig att få jobb i Sverige. Om serien inte hade blivit så populär skulle jag ha gjort en finsk version av den. Samma humor skulle fungera i Westend eller Grankulla, där det finns dom som är rika och dom som inte är riktigt lika rika."

Enligt Wickström är humor ett internationellt språk som förenar människor överallt.

"När jag gjorde standup i New York översatte jag material från min klubbshow till engelska och det gick bra hem. Publi-

VEM? André Wickström, 40, är standupkomiker och skådespelare. Han är född i Sibbo, utexaminerades från Teaterhögskolan 1999 och bor på Drumsö. Familjen består av sambo, en son på 4,5 år och en dotter på 2,5 år.

Svenskarna gillar när en utomstående kommer dit och jäklas lite med dem.

ken skiljer sig inte åt på olika platser: om jag berättar om hur det är att vara pappa, finns det personer som är i samma situation också i Nordamerika.”

SJÄLVUPPLEVT STOFF

Som standupkomiker har även Wickström genomgått olika faser under sin karriär.

”I början var allt påhittat, sen märkte jag hur svårt det är att skriva korta vitsar för en figur som bara finns på scenen. Nu är jag inne i den mest spännande fasen: stoffet kommer från mitt eget liv, parförhållandet och relationen till barnen. I dag visar jag mer av mig själv än tidigare.”

Enligt André tar det flera år att hitta sin egen röst. Att få folk att skratta är ett hårt jobb som kräver uthållighet och upprik-

tighet. Komik lär man sig genom sina egna misstag och inför publik.

”Förr kom folk och tackade mig för en bra show, nu tackar de mig för bra stoff. Om jag skämtar om förlossningar på scenen kommer någon och säger att den vet exakt vad det handlar om. Publiken känner om man är uppriktig, får aha-upplevelser och kan identifiera sig.

Förutom från sitt eget liv hämtar Wickström stoff från stort och smått i världen omkring sig. Medierna är en bra inspirationskälla.

”Också i Hesari finns det hur mycket humoruppslag som helst. Eller så skulle jag kunna säga som den svenske komikern Hasse Alfredson: jag får idéer från en liten tysk firma varje vecka.”

ANDRÉS ENERGIPARTIPS

1. Om franskisarna ska vara i ugnen 15 minuter i 225 grader kan du bra stänga av ugnen efter 10 minuter. Värmen försvinner ingenstans.

2. Med tiden sparar du pengar om du köper apparater som drivs med solenergi.

3. Du kan också flytta till Island. Där kommer varmvattnet från jordens inre och omkring 85 procent av bostäderna värms med hett vatten. Där behövs varken kärn- eller kolkraftverk. Det är rent, men eftersom vattnet värms upp av magma luktar det lite äggfis när man duschar.

NÄRVARANDE FÖR BARNEN

Komiker jobbar ofta kvällar och veckoslut. Tvåbarnspappan André erkänner att om jobbet kräver att han är bortrest lite längre tid får han hemlängtan senast på andra dagen.

”Jag lämnar barnen på dagis på morgonen och hämtar dem på eftermiddagen. Jag skulle aldrig byta bort känslan när barnen springer upp i famnen på dagisgården. Sommaren tillbringar jag också alltid med familjen.”

I vår har Wickström fullt upp: han medverkar i den 12-delade underhållningsshowen Saturday Night Live, som direktsänds varje lördag kväll. Därtill kommer standupshower, och så ska han vara i Sverige tre gånger.

Vad gäller energi medger André att han allt som oftast går runt och släcker lampor – i en lägenhet finns det inte så mycket annat man kan påverka. Ändå har det känts naturligt för honom att iklä sig rollen som ingenjör Yrjö Uusivirta: solenergens glädjebudskap på YouTube kollas in ända bort i Amerika:

”Någon har kommenterat att den vill flytta till Finland, där ett energibolag vågar göra reklam som den här.”

Ingenjör Yrjö Uusivirta det vill säga Andre Wickström. Yrjö-showerna finns på YouTube!

HÄRLIGA SOL

Solkraftverken i Finland, cirka 8 MWp, producerar för närvarande cirka 6400 – 7200 MWh energi per år, beroende på hur mycket solen lyser. Fler kraftverk byggs hela tiden.

13 %

av Finlands solel

Helens solkraftverk i Stensböle och Södervik har sammanlagt 4 186 paneler. Deras årsproduktion är cirka 1 000 MWh och effekt 1,19 MWp.

10 %

Mer solelseffekt

Stensböle solkraftverk ökar solelseffekten i Finland med 10 procent och blir landets största när det står färdigt.

STENSBÖLE

Paneler:

2992

Årsproduktion (MWh):

700

Vilket motsvarar

350

högst två års förbrukning (å 2 000 kWh)

SÖDERVIK

Paneler:

1194

Årsproduktion (MWh):

275

Vilket motsvarar

137

högst två års förbrukning (å 2 000 kWh)

MED ÅRSPRODUKTIONEN FRÅN EN SOLPANEL (kWh):

producerar 230 kWh

Kokar man nästan 1200 pannor kaffe

1200

Ser man TV 2300 timmar (100 W)

2300

Kör man cirka 300 tvättmaskiner

300

En vanlig 5 W LED-spotlampa lyser 46 000 timmar eller ungefär fem år och tre månader med årsproduktionen från en solpanel.

46 000

NATUREN ÄR EN DEL AV STADSBILDEN

Att bära ansvar för miljön är en uppgift som Helen Elnät Ab tar på allvar. I höstas till och med på individnivå, när man byggde ett nytt konstgjort bo åt fiskgjusparet som häckat i en kraftledningsstolpe under sommaren.

Text Riitta Ekholm | Foto Katri Tamminen, Vesa Kippola

Helen Elnät kan med fog ses som både en ansvarsfull aktör och en god granne för helsingforsborna. Bland annat har bolaget förbundit sig till näringslivets energieffektivitetsavtal. Genom det har bolaget till exempel börjat ta tillvara spillvärmens från transformatorerna i några elstationer och utnyttja den för uppvärmning. Avsikten är att sprida praxisen till andra elstationer.

Också miljö-, arbetshälso- och säkerhetssystem uppfyller de högsta standarderna. Ett bevis på det är att personalledningen är certifierad och även övervakas noga. Green Office-systemet är en självklarhet.

Som pricken över i:et vill bolaget vara med och skapa framtidens stadsbild. Helen Elnät utlyste en tävling för att utsmycka kabelskåp, och en grupp skolelever fick måla sin egen vision av hur gatubilden kan se ut.

Ansvarstagandet omfattar också naturen: I somras upptäckte Helen Elnäts underhållschef på väg till jobbet att ett fiskgjuspar hade byggt bo i en kraftledningsstolpe mitt ute på en åker. Då började man bevaka boet.

TRÄDTOPPENS HÄRSKARE

Man var dels nyfiken på hur fiskgjusparets häckning skulle lyckas och dels oroad för att bobygget skulle kunna leda till problem med elöverföringen.

”I Helsingfors finns det tre Helen-kraftverk som är känsliga för störningar”, säger överföringsnätsexpert **Tiina Saransaari** på Helen Elnät.

Häckningen lyckades och orsakade inga störningar, men redan då var planerna i gång för ett samarbete med Naturhistoriska centralmuseet i syfte att bygga ett konstgjort bo.

”Fiskgjusen är fridlyst och därför ansökte vi om tillstånd hos NTM-centralen för att få flytta boet”, berättar Saransaari.

När fåglarna hade lämnat boet i slutet av september klättrade en underhållsentreprenör upp i elstolpen och förstörde det gamla boet. Det nya byggdes av grenar, barr-

STRÖMAVBROTT SÄLLSYNTA

- Via elnätet levereras elenergi till över 370 000 kunder i Helsingfors. Sammanlagt finns det cirka 6 200 km kablar och luftledningar med olika spänningsnivåer i Helsingfors. I stadsbilden finns också konstruktioner som är synliga ovan mark, till exempel elstationer, transformatorstationer och kabelskåp.
- Grovt räknat är 98 procent av alla elledningar i Helsingfors underjordiska.
- Helsingforsborna upplever i medeltal ett halvtimmeslångt strömavbrott bara vart tionde år. Om det av någon orsak förekommer störningar i eldistributionen i Helsingfors uppdateras störningskartan automatiskt och visar störningsområdet. Dessutom aktiverar Helen Elnät ett felmeddelande på felanmälningsnumret och uppdaterar kontinuerligt information på sin webbplats om läget i fråga om störningsutredningen och om orsakerna till störningen.

Aktuell information om störningar → SAHKOKATKOT.**HELEN.FI**

Helen Elnät byggde ett konstgjort bo åt fiskgjusparet. vanligtvis häckar arten i toppen av en hög tall.

Våghalsiga montörer
satte upp nya fågel-
avvisare i Gammelstads-
viken i försökssyfte.

Ett fiskgjuspar hade byggt bo i en kraftledningsstolpe mitt ute på en åker.

trädiskvistar och mossor i toppen av en närbelägen tall.

”Rovfåglarna störde inte oss och vi störde inte heller deras häckning”, sammanfattar Saransaari. ”I vår blir det spännande att se om det nya boet duger åt fiskgjusen.”

FLYGHINDER AV NYTT SLAG

Helen Elnät försöker också efter bästa förmåga förhindra bland annat att fåglar krockar med kraftledningarna. Redan i många år har askledarna försetts med varningsbollar. Nu testas en ny innovation, FireFly bird protection-plastbrickor, som kan monteras på strömledare.

”Plastbrickorna roterar kring sin axel och har reflekterande ytor som fångar upp solljus. Det fungerar också i mörker”, säger Saransaari.

I Finland har sådana här fågelavvisare bara använts på mellan- och lågspänningsledningar, men i Sverige och USA finns det redan erfarenhet från högspänningsledningar. Förväntningarna är höga.

Saransaari påminner om att 98 procent av ledningarna är underjordiska och därmed skyddade för stormar och rovfåglar.

HÄNSYNSKRÄVANDE KOSMOPOLIT

”Konstgjorda boplatzformer kan vara mycket välkomna för fiskgjusar”, säger forskaren **Tapio Solonen** som utför Naturhistoriska centralmuseets riksomfattande fiskgjusuppföljning i Helsingforsregionen. Han har haft ett nära samarbete med Helen Elnät i samband med byggandet av det konstgjorda boet.

Fiskgjusar brukar vara bra på att hitta de nya konstgjorda bona och häckar ofta på samma plats år efter år.

”Om de häckade framgångsrikt i kraftledningsstolpen kan det hända att de försöker bygga bo där igen nästa år”, säger Solonen.

Omkring hälften av Finlands fiskgjuspar häckar numera i konstgjorda bon.

”Just bristen på boplatser är hos oss den viktigaste orsaken till att arten är hotad”, säger Solonen.

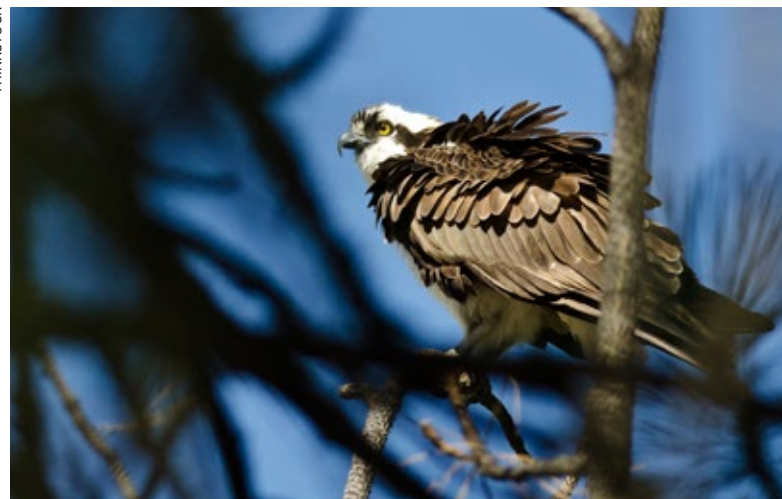
Hur väl man lyckas med att upprätthålla nätet av konstgjorda bon, vilket sker med frivilliga krafter, är enligt Solonen avgörande för om fiskgjusen kommer att fortsätta häcka i vårt land i nuvarande omfattning. När man i slutet av 1960-talet reagerade på att stammen var alarmerrande liten, bara 500–600 par, inleddes en riksomfattande uppföljning.

I Europa häckar cirka 10 000 par. I Finland uppskattas antalet häckande par i dag till cirka 1 300. Arten är fortsättningsvis klassad som hänsynskrävande.

”Fiskgjusen kan häcka i nästan vilken miljö som helst, bara där finns lämpliga fiskevatten i närheten, området är tillräckligt lugnt och där finns ett lämpligt boträd”, säger Solonen.

Fågeln bygger sitt bo på en plats från vilken den har bra sikt, ofta i en talltopp som sticker upp över omgivningen. ■

THINKSTOCK

STRÄNDERNAS ROVFÅGEL

- Fiskgjusen är en stor rovfågel som lever vid sjöar och havsstränder. Vingarna är långa och smala. Fågeln är 52-60 cm lång med ett vingspann på 152-167 cm.
- Honan är större än hanen, 1,5-2,2 kg, hanen väger 1,2-2 kg.
- Fiskgjusen är en av de fågelarter som har den största utbredningen globalt sett. I Finland är den utbredd över hela landet.
- Fiskgjusens bo är fridlyst med stöd av naturvårdslagen. Nästan alla fiskgjusbon som kommit till Naturhistoriska centralmuseets kännedom inspekteras årligen. År 2013 inspekterades 2 192 boplatser, varav 1 170 var bebodda.
- Rovfåglar är viktiga indikatorer på miljöns tillstånd. Uppföljningen av rovfåglar är ett gemensamt projekt för Naturhistoriska centralmuseet, ringmärkningsbyrån och miljöministeriet.

SKÖNA UTEBAD

ÅRET OM

Familjen Lehesaari i Esbo tillbringar fritiden i Räfsö i Björneborg. Där är det inte bara havslandskapet som bjuder på njutning och rekreation, utan också badtunnan som även kan användas på vintern. Text Marita Kokko | Foto Miika Kainu och familjen Lehesaaris fotoalbum

Familjen Lehesaari köpte sitt fritidshus i bostadsmässområdet i Björneborg år 2008. Från första början stod det klart att huset skulle utrustas med en badtunna.

”Visst måste man ju ha en badtunna så man kan ta sig ett dopp efter bastun. Och jag börjar inte ta upp en vak i isen på vintern”, skrattar **Hannu Lehesaari**.

Fritidshuset består av en huvudbyggnad som via ett trädäck är sammanbunden med en separat bastubyggnad med bastukammare och loft. Utanför bastun finns en terrass där badtunnan sänkts ner. I köpet ingick en vedeldad badtunna, som familjen emellertid bytte ut mot en eluppvärmd, eftersom de ville ha sin badtunna under tak i anslutning till bastun.

”En vedeldad badtunna kan inte placeras i en byggnad. Vår badtunna står under tak i skydd för regn och snö, men ändå utomhus med fri sikt ut över havsviken, beskriver Lehesaari.

Familjen Lehesaaris badtunna är en lyxig modell med sittplats för åtta personer. Den är också utrustad med en luftpump som ger bubbel. Massagemunstycken i fyra hörn masserar rygg och nacke med en blandning av luft

och vatten. Undervattensbelysning i växlande eller fasta färger skapar stämning.

BEKVÄMT MED ELDRIFT

Vattnet cirkulerar och värms upp med hjälp av en elektrisk pump. Vattnet leds in i tunnan via bottnen och passerar genom ett filter innan det leds tillbaka till cirkulations-systemet från ytan. Vattenmängden är 1 600 liter och temperaturen är 37 grader året om. Uppvärmningen sköts av två seriekopplade värme-element på vardera tre kilowatt.

”El krävs också om man vill utrusta en vedeldad badtunna med extra funktioner, och ändå blir tunnan inte lika lättskött.”

När badtunnan är eluppvärmd är den klar för användning hela den tid familjen vistas i fritidshuset. Och badtunnan bubblar alltid när paret Lehesaari eller deras barn besöker huset.

Enligt tillverkaren kostar det cirka sex euro att värma upp badtunnan med el och cirka 50 cent per dygn att hålla vattnet varmt och filtrera det.

Lehesaari tycker att badtunnans elförbrukning inte har någon praktisk betydelse.

”Kylskåpen och den mekaniska ventilationen i fritidshuset är på hela tiden, och de drar ju också el. Jag räknade en gång att det också finns 140 ljuspunkter i huset i Räfsö.”

Badtunnan i Räfsö fylls med varmvatten som värmts med fjärrvärme.

”Om man fyller tunnan med tiogradigt kallt vatten på vintern tar det ganska lång tid att värma det till 37 grader med sex kilowatt. Sommartid får vi 30-35-gradigt vatten till badtunnan och då räcker det inte länge innan vattnet är badvarmt. ■

UTNYTTJA SÄVEL PLUS! HÅLL KOLL PÅ DIN EGEN ENERGIFÖRBRUKNING PÅ NÄTET → [HELEN.FI/ASIINTI](https://www.helen.fi/asiointi)

Ovan: Paret Lehesaaris barn och barnbarn trivs i badtunnan i Räfsö. Ofta ansluter sig också vänner till sällskapet.

Till vänster: I sitt hem i Esbo har familjen en 56 000 liters simbassäng där man håller en vattentemperatur på 23 grader året om. Badtunnan på sommarstället rymmer 1 600 liter. Hannu Lehesaari tycker att ingendera höjer elräkningen nämnvärt, eftersom man i båda fallen också utnyttjar fjärrvärme för att värma vattnet.

BOSTAD
Fritidshus i Räfsö

YTA
160 m²

ANVÄNDARE
Familjen Lehesaari med vänner

UPPVÄRMNINGS-SÄTT
Fjärrvärme

HA ALLTID badtunnan övertäckt när den inte används, annars avdunstar energi och vatten i onödan i den kalla uteluften.

INVESTERINGAR I FRAMTIDEN

Helen utvecklar sin verksamhet för att göra den ännu utsläpps-
snålare. Under de närmaste åren investerar bolaget särskilt i
decentraliserad värmeproduktion som utnyttjar biobränslen.

Text Matti Välimäki | Foto Rami Hanafi/Visit Helsinki

Helsingfors stadsfull-
mäktige har beslutat att
stadens koldioxidutsläpp
ska ner med 20 procent
fram till 2020, jämfört
med 1990 års nivå.
Samtidigt höjs andelen
förnybar energi till 20 procent.

VD Pekka Manninen berättar att Helen
undersökte olika alternativ för att nå må-
len. Nu har bolaget gått in för en modell
som bygger på decentraliserad värme-
produktion.

”Det första betydande investerings-
projekt som planeras är en pelletsvärme-
anläggning på Sundholmens kraftverks-
område som ersättning för den oljeeldade
värmeanläggningen.”

I slutet av detta årtionde inleds byggandet
av en stor 250 megawatts anläggning
i Nordsjö som ska drivas med biobränslen,
huvudsakligen skogsflis. Ett alternativ är att
bygga en mindre anläggning i Nordsjö och
dessutom en värmeanläggning på en annan
plats i Helsingfors.

”När alla de planerade kraftverken står
färdiga kan vi lägga ner Hanaholmens sten-
kolskraftverk och då frigörs området för
annat stadsbyggande. Det här kommer att
ske 2024”, säger Manninen.

FLEXIBEL MODELL SOM UTVECKLAS

I Helens modell beaktas också de möjlig-
heter som ny teknik för med sig samt
eventuella förändringar i kundernas energi-
användning.

NIKLAS SANDSTRÖM

”Modellen är flexibel och ger möjlighet att använda ny teknik som än så länge befinner sig på utvecklingsstadiet, t.ex. geotermisk värmeproduktion. Olika lösningar som utnyttjar värmepumpar och solvärme kan också ingå i helheten. De här lösningarna kan genomföras av både Helen och exempelvis fastighetsägare.”

”När vi går framåt i etapper kan vi ta med de nya lösningar som fungerar bäst och reagera på förändringar på marknaden.”

Helens stora mål är att energiproduktionen ska vara helt koldioxidneutral fram till 2050.

DAGENS SYSTEM YTTERST ENERGIEFFEKTIVT

Manninen framhåller att Helen har ett sällsynt bra utgångsläge för att utveckla

sin verksamhet i ännu utsläppssnålare riktning. Han påpekar att energieffektivitet är det bästa sättet att påverka klimatförändringen..

”Redan nu producerar vi världens energieffektivaste stadsenergi i vår kombinerade produktion av el, värme och kyla. Bland annat utnyttjar vi mycket spillvärme som annars inte skulle komma till användning.”

I den nya modellen kompletteras det gamla med nya element och ny teknik.

”Och man bör komma ihåg att vårt system redan nu är decentraliserat. Till exempel har vi över tio separata värmeproduktionsanläggningar.”

Om energieffektiviteten i Helens system vittnar också att koldioxidutsläppen från Helens energiproduktion har varit nästan oförändrade sedan 1990, trots att produktionsvolymen ökat med 45 procent.

”Helen har ett sällsynt bra utgångsläge för att utveckla sin verksamhet i ännu utsläppssnålare riktning. Den nuvarande produktionen av el, värme och kyla samtidigt är en ytterst energieffektiv produktionsmodell”, påminner VD Pekka Manninen.

SOL, VATTEN OCH VIND HAR EN VIKTIG ROLL

Manninen påpekar att bolaget är föregångare även i fråga om utnyttjande av förnybar energi.

”Helen har andelar i norsk och svensk vattenkraft. Bolaget är också en av grundarna av Suomen Hyötytuuli Oy. Som bäst bygger Hyötytuuli ett stort havsbaserat vindkraftverk utanför Tahkoluoto i Björneborg.”

Helen har också redan länge utnyttjat solenergi:

”Fastigheterna i vårt fjärrkylennät fungerar som solvärmefångare. Värmen som alstras i fastigheterna överförs till fjärrvärmesystemet. Under sommarmånaderna kan ända upp till hälften av tappvarmvattnet i Helsingfors värmas på det här sättet.”

Enligt Manninen kommer Finlands största solelsproducent att fortsätta med sitt solelsprogram:

”Söderviks solkraftverk har fått en bra start, nästa kraftverk byggs i Stensböle och står färdigt i vår.”

INTELLIGENT LEDNING AV HELHETEN

Andra viktiga saker är t.ex. flexibel efterfrågan och underlättande av kundernas möjligheter att styra sin elanvändning. I ett decentraliserat system måste samspelet mellan de olika delarna fungera prickfritt och det måste i alla situationer finnas tillräcklig tillgång till el till skäligt pris.

”Ett av våra mål är att åstadkomma en jämnare efterfrågan på el så att vi alltid också klarar av förbrukningstoppar utan problem.”

I energibranschen är det inte bara solen som är ett aktuellt tema utan också lagring av el.

”Vi bygger Nordens största ellager i Fiskehamnen. Också i övrigt bevakar vi utvecklingen i branschen noga.”

”Tekniken måste utvecklas ytterligare, men i något skede kommer också lagring av el i batterier att ha en viktig roll inom stadsenergin”, är Pekka Manninens vision.

”Lager för fjärrvärme och fjärrkyla har vi redan.”■

FÖLJ OSS PÅ NÄTET

- [HELEN.FI](#)
- [ARJESSA.HELEN.FI](#)
- [FACEBOOK.COM/ENERGIAHELEN](#)
- [TWITTER: @ENERGIAHELEN](#)
- [BLOGI.HELEN.FI](#)
- [INSTAGRAM: @ENERGIAHELEN](#)

TILL ER TJÄNST

HELEN AB Elhuset, Kampgränden 2, 00090 Helen HELEN.FI	Elkunder Avtals- och räkningsärenden må-fre 8-18 Hushåll 010 802 802 Företag 010 802 803 asiakaspalvelu@helen.fi HELEN.FI/OTA-YHTEYTTA Avgiftsfria elektroniska tjänster: HELEN.FI	Kontroll av fjärrvärme- utrustning och rådgivning 09 617 2976
Energitorget och rådgivningstjänster Elhuset, 3 vån. må-fre 8.30-16 Energitorget 010 802 805 Råd om uppvärmning, nya ellösningar, hur du håller koll på förbrukningen och hur du väljer, använder och sköter apparaterna i hemmet. Utlåning av mätare. energiatori@helen.fi	Fjärrvärmekunder Anslutning till fjärrvärme 09 617 2213 Avtalsändringar och rådgivning 09 617 2214 Fakturerings, mätarställningar och förfrågningar om förbrukningen 09 617 2856	Felanmälan Störningar i eldistributionen 08001 80808 Störningar i fjärrvärme- distributionen 08001 60602 Information om störningar i eldistributionen i realtid: HELEN.FI
		Samtalspriset till nummer som börjar på 010 8,8 c/min (inkl. moms 24 %.) SAMTALEN TILL HELEN AB:S KUNDTJÄNST BANDAS.

VI GRATULERAR VINNAREN

Vinnarna i läsartävlingen i Helen 4/15 har dragits. Philips Wake-up Light -lamporna gick till **Taisto Juvonen** i Nystad och **Heli Niemi** i Helsingfors.

KALLE KATAILA

DELTA I TÄVLINGEN!

Leta upp det rätta svaret på frågan nedan i den här tidningen och vinn en Silverline TwinWave-terrassvärmare ur Grillikauppa.coms sortiment. Terrassvärmaren värmer ett cirka 14 kvadratmeter stort område på två olika effekter. Silverline har digital timer och värmereglering. Den har två valbara värmeeffektområden, 600W och 1200W. Värmarens konstruktion gör att elförbrukningen är mycket måttlig.

För vilken fågel byggde Helen Elnät ett konstgjort bo?
a) sädesärla
b) fiskgjuse
c) kungsörn

Gå in på [HELEN.FI/LUKIJAKILPAILU](#) och delta i tävlingen före 15.4.2016. Du kan också skriva ditt svar på ett vykort och posta det till Helen, tidningen Helen, 00090 HELEN. Kom ihåg att skriva dina kontaktuppgifter, din adress och ditt kundnummer på kortet.

Läs tidningen Helen på nätet [HELEN.FI/LEHTI!](#)

Helen syns i köpcentra

Under våren kommer Helen att synas i köpcentra på många orter. Köpcentrets besökare kan bekvämt teckna elavtal med Helen på platsen, mellan sina övriga butiksärenden. Man behöver bara göra sin beställning i Helens stand, så tar Helen hand om de övriga åtgärder som krävs vid byte av elförsäljare.

Vid Helens stand i köpcentret Merituuli i Finno i Esbo i januari diskuterades elpriset. Erbjudandet lockade många att jämföra avtalspriser.

”El är något som alla behöver och använder, därför är elpriset också alltid intressant. Vårt tidsbundna avtal har övertygat många”, berättar **Lilli** som hade arbetspass för tillfället.

”Många har också varit intresserade av att köpa el från Helen till sommarstugan eller sin andra bostad, det går också bra att sköta här. Och samtidigt lönar det sig förstås att delta i tävlingen!”

Köpcentrets besökare är också intresserade av elens ursprung – den el **Lilli** och **Lukas** erbjuder är till hundra procent vattenkraftsel.

ALLA BEHÖVER VÄRME

Hur sker uppvärmningen i Helsingfors, en av världens kallaste huvudstäder?

Här används fjärrvärme som namnet till trots produceras nära. Den ger oss varma bostäder även under smällkalla vintrar och varmt vatten varje gång vi vrider på kranen. Detta är självklara saker för oss men under resor ute i världen märker vi att så inte alltid är fallet.

Vad är fjärrvärme egentligen? Det är helt enkelt hett vatten som ständigt cirkulerar i fjärrvärmenätets slutna rörsystem. Uppvärmningen av vattnet för fjärrvärme sker energieffektivt i samproduktion med el och fjärrkyla och i allt högre grad med förnybara energikällor.

Vi behöver värme för att leva. Och för att leva bättre vill vi på Helen producera värme på ett allt renare sätt. helen.fi/sv

VÄRLDENS BÄSTA STADSENERGI

